

Akif'siz Açan Erguvanları Kim Gönendirecek

Bosna, Endülüs, Keşmir
Adımların senin, harita çiziyor düşlerimize
Zihnimizde pusula ibresi dünyayı hiçe sayan
İsmin anılınca ciddiyet iniyor, yürüyor şehre
Mutmaince can sunmak nasıl Akif, öyle bir Emre

Ahmet Mercan

İnsanlar vardır, nerede, ne zaman tanıştığınızı hatırlamazsınız. Bu doğallık genelde, aynı yolun çekim gücüyle bir nebze izah edilebilir. Akif Emre ile tanışıklığımızın doğal seyirde olması kaçınılmazdı. Her ölüm gibi ve belki, daha da ani gidişinin ardından bıraktığı boşluğuyla fark edildi ve hakkında pek çok yazı kaleme alındı. Hemen hepsi güzel ve her biri onun farklı yönünü anlatıyordu.

Yad etmek güzel, rahmetle anmak görevimiz. Sevdiklerimizle noksan yanlarımızı onarırız çünkü. Ama asıl Akif'e has boşluğu tespit edip onun fikir ve hissiyatını yeni kuşaklara taşıyabilmek. Veda hutbesinde buyrulduğu gibi; "umulur ki, duyanlar daha bir önem verirler".

Akif ile dört yıl, onun yayın yönetmenliğini yaptığı Dünya Bülteni'nde yazdık. Bir kere olsun, en ufak bir sorun yaşamadık. İlkeleriyle, duruşuyla, haber ve yorum üzerinden hakkaniyete riayet eden bir yayıncılık ortaya kondu. Malumu ilam gibi herkesin bilgisindeki bu tutarlı duruşun, onun bütün çalışmalarında bulunduğunu görürüz.

Akif davasıyla barışık, onun serinkanlı coşkusu ve hüznüyle sırdaş ve mutmaindi. Onu yaşadığı çağa şahit ve farklı kılan özgün yanlarına yöneldiğimizde, zorlu bir sima ile yüzleşiriz. Yaşarken

kimi çevreler için, uzak durulacak kadar ilkeli oluşu, onun bir başka devirden zamana müdahale ile görevli olduğunu düşündürdü bana.

Meselenin can alıcı noktasının özetleyen, "insanı güç ilişkisiyle tanıma" onun bu konuda söz söylebilecek durumda olduğunun göstergesiydi. İktidarda kimin olduğu onu yoldan alıkoyacak, farklı beklentiler içine sokacak bir durum değildi. Öyle ki, yanlış seslendirmenin beklentiye karşılık flu alan oluşturduğu bir zamanda ikazın, uyarının erdemini ortaya koymadan çekinmeyen bir kalemidi.

"Sen hala orada mısın?" diyenlerin, liberal atmosferin tılsımıyla uçtukları, vitaminlerin altın tepside sunulduğu bir zaman diliminde o, "Evet ben hala buradayım" demeyi, diyebilmeyi sözle ve fiille icra etmenin huzuruyla gitti.

Sözlerinden, hallerinden, umut ve tasarımlarından oluşan şahsiyetli bir duruşu pusula işleviyle arkadan gelenlere bıraktı. İkbal dağıtılan bir dönemde bu miras azımsanmayacak, bütüncül bir değer taşımaktadır.

Akif alışlagelmiş bir gazeteci değildi. Daha doğrusu, gazeteci tabiri onu ifade etmede yeterli olmaz. Sağlam bir birikim ve bilinçle en tehlikeli mesleğin üstesinden gelmeyi kendine has üslup ve içerikle ortaya koydu. Güncelin insan için

dönüştürücü tuzak olduğunun farkındaydı. Günceli tarih bilinciyle yoğurarak aktardığı makalelerin bu nedenle önemi azalmayacak. Onu izlemeye karar verenlerin bu konuya eğilip derin analizler yapmaları bundan ötürü elzemdir. Düşünceden, ilkelerden ayrılmadan ve herkesin hep birlikte aynı anda koro oluşturduğu bir olay konusunda taşlanmayı göze alarak aksine yazı yazabilmek, karakter, cesaret yanında; önemli bir birikim ve yöntem gücü gerektirir. Akif bu konuda, kendi yolunu ve yolculuğunu örneksiz inşa etti. Her yazısı aynı zamanda düşünce değerini taşıırken, tarih bilinciyle dünden yarına, bir başkasının ele alamayacağı umut veren, hatayı gösteren işaret eden yazılar bıraktı geriye.

Akif, aynı zamanda, "nasıl eleştiri yapmak gerek" sorusuna yazılarında bir başka boyuttan cevap da sunmuştur. Kişilerle, günlük tesadüflerle uğraşmaz, işi ortaya koyan zihnin arka planına eğilir, zihniyet üzerinden tahlilini yapardı. Bu durum kimseyle cedelleşmeden yürüyüşün sürmesini ve muhatapların isterse, yazıdan sessizce ibret çıkarmasını sağlayabilen hassasiyet ayarıydı. Şöhretin tilsimi onun çevresinden geçemezdi. O öylesine doğal ve derdiyle hemhald ki, ilkelerine uymayan her teklifi, kimden gelirse gelsin, geri çevirme gücünü elinde bulunduruyordu. Onu farklı kılan yanlarından biri de, gereğinden fazla ciddi oluşunun anlamı da burada saklıydı. Gevşemeyen, dağılmayan bir karaktere sahip oluşu, aynı zamanda bağımsız kalabilmesinin imkânı gibiydi.

Dünyaya, imkanı olabileceken prim vermemek, sözü kavi kılıp kalıcı eylediğini büyük üstatlardan mülhem gelenek üzerinden biliriz.

Akif, beyanı ve en önemlisi tavrıyla açık bir İslamcıydı. Üzerinde spekülatif, iç ve dış mahkum etme çabalarına karşı, arınmış bir tanım ve üç boyutlu zihni çabayla önemli tespitler yaptı. "Müstağrip Aydınlar Yüzyılı" adlı eseri temel eserler arasında ve her dönem okunmayı hak etmektedir. Akif bu eserde, düşünce dünyasını İslamın meseleleri üzerinden, devam ettirilmesi gereken bir yolculuk bahsi ile önümüze koyuyor:

"İslamcılık Türkiye'de her zaman için bu toplumun dinamik unsurlarına yaslanan ve "kültürel ve toplumsal" meşruiyete sahip tek akımdır." (Aynı eser, Syf.19)

Son dönemlerde iç yakınmalar ve dış kefen biçimleri arasında, vurun abalıya kıvamında eleştiriye maruz kalan İslamcılığı nakısalı

Fotoğraf: Osman Arı

Güncelin insan için dönüştürücü tuzak olduğunun farkındaydı. Günceli tarih bilinciyle yoğurarak aktardığı makalelerin bu nedenle önemi azalmayacak. Onu izlemeye karar verenlerin bu konuya eğilip derin analizler yapmaları bundan ötürü elzemdir. Düşünceden, ilkelerden ayrılmadan ve herkesin hep birlikte aynı anda koro oluşturduğu bir olay konusunda taşlanmayı göze alarak aksine yazı yazabilmek, karakter, cesaret yanında; önemli bir birikim ve yöntem gücü gerektirir. Akif bu konuda, kendi yolunu ve yolculuğunu örneksiz inşa etti.

tanımlardan azade ele alması, onun zihinsel derinliği kadar, samimiyetinin de ürünüdür:

"İslamcılığın en belirgin vasfı; muhalif tutum ile ulus- devlet sınırlarını da aşan bir ümmet anlayışına sahip olmasıdır. Bu ülkenin çıkarları ile ümmeti kollama siyasetinin burada keşişiyor." (Aynı eser Syf. 21)

Akif ezberciliğin, sloganın ötesinde öz eleştiriye işaret ederek konuyu değişik makalelerde ele alıyor. Diğer eserleriyle birlikte bu eseri, ilgisi için bir miras hükmündedir.

Bıraktığı boşluğu anlamak ve Akif'in birikimini de aızığa katmak, derdini derman görenlerin imkanı olacaktır.

Her bahar, normal üslubunun dışına çıkarak yazdığı erguvan yazılarını okuyamayacak olmak hüznünlü bir durum. Seyahat yazılarından da tanık olduğumuz edebi maharetine, ateşli gündemlerden, asli ihtiyaçlardan sıra gelmediğini düşünüyorum.

Mekanı cennet olsun, gıpta edilecek bir Müslümandı. Dimdik yürüdü, doğru güzergahları işaret etti. Ardından yazılan yazılardan gördük ki, muhalif yazarlar dahi onun duruşunu taktirden kendilerini alıkoyamadılar. Bu haliyle adaşı Mehmet Akif'e ne kadar benziyordu.

Dünya onu esir almaya cesaret edemedi.

İyi zamanların temsilcisi olarak, aramızda misyonunu aktaran biriydi sanki. Öylesine doğal, alabildiğine sahibi ve samimi..